

Oponentský posudek na disertační práci Tomáše Kratiny nazvanou Možnosti ochrany metra před účinky vybraných chemických toxických látek

FBMI ČVUT

Autor si vybral velice zajímavé a aktuální téma. Předložil práci, která je sevřená a ucelená, je postavena na důkladném prostudování náležitého množství odborné literatury. Práce má dobře promyšlenou strukturu, které se autor po celou dobu psaní důsledně držel. Text je v duchu metodiky FBMI ČVUT rozdělen do zavedeného způsobu členění kapitol. Předložená práce má členění, které plně odpovídá požadavkům a nárokům FBMI ČVUT. Obsahuje množství vzorců a grafů, čímž nesporně naplňuje základní požadavky na tento typ závěrečné práce na FBMI ČVUT. Autor při psaní jistě využil skvělé rady svého renomovaného školitele, který tak ručí za náležitou odbornost.

Jako specialistu na problematiku mezinárodní bezpečnosti mě zaujaly části 3.1.1 až 3.1.2, kde autor vymezuje pojmy bezpečnostní hrozba a bezpečnostní riziko. Tady mám jednu skutečně zásadní výhradu. Na s. 5 autor používá pojem „spontánní rizika „. Píše, že to jsou „přírodní jevy, vznikající zpravidla náhle vlivem činností živlů (povodně, požáry, zemětřesení), které je možné za určitých podmínek předvídat a pomocí technologií modelovat jejich průběh, ale ne ovlivnit jejich vznik nebo zánik.“

Výše uvedené vymezení je příkrém rozporu se skutečností. Povodně, požáry, zemětřesení, ale třeba také sucha jsou hrozbami, existují nezávisle na nás, jsou to jevy objektivního charakteru. Naproti tomu riziko je vždy jevem subjektivního nebo intersubjektivního charakteru. Proto připomínám jejich vymezení ve dvou oficiálních jazycích NATO. Jsou to konkrétně výrazy **To run a risk = courrir un risque, To assume a risk = assumer un risque, To take a risk = prendre un risque.**

U povodní, požárů, zemětřesení, sucha nemůžeme vysvětlit, kdo tam dělá ono „to run, to take, nebo to assume.“ To jsou opravdu hrozby, nejsou to rizika. Znamená to, že riziko podstupuje ten, kdo si postaví dům na břehu řeky, která se pravidelně rozlévá ze svých břehů. Proto je často zaplavena Praha, ale nikdy ne Mělník, který byl postaven vysoko na soutoku Labe a Vltavy. A v oboru mezinárodní vztahy můžeme vzpomenout rok 1939, kdy tehdejší prezident E. Beneš nepodstoupil riziko nerovného boje při silné mezinárodní izolaci.

Kdyby se jednalo o práci v oboru MV, pak by výše uvedená nejasnost mohla být důvodem k tzv. zařiznutí celé práce. Ale v tomto případě respektuji, že práce se vymezuje v oborech přírodních a lékařských věd, kde autor postupuje dobře.

Práci Tomáše Kratiny po zvážení všech předností **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí FBMI ČVUT.

Otázka pro obhajobu:

Trvá autor i nadále na svém vymezení napsaném na s. 5?

5. 10. 2024

Prof. PhDr. Jan Eichler, CSc.